

Kleine Kernen Krant

Limburg

december 2008 - nummer 16

Vereniging
Kleine Kernen
Limburg

In dit nummer o.a.:

- 2 Impuls dorpsgroen Koningsbosch
- 3 Praktijkcursus Landschapsbeheer
- 4 Klussen aan eigen dorp
- 5 Portret van een kleine kern: Pey
- 6 'Dit dorp, ik weet nog hoe het was...'
- 7 Lokale cultuur op platteland nog springlevend
- 8 Van de bestuurstafel

Dorpendag 2009

Presentatie nieuwe projecten en ontwikkelingen

Op zaterdag 13 juni gaat de VKKL de derde Limburgse Dorpendag organiseren. De dorpendag is het podium waar initiatiefnemers uit de Limburgse dorpen hun nieuwste projecten en ontwikkelingen presenteren. Leden van dorpsraden en andere bewonersorganisaties komen hierheen om zich op de hoogte te stellen van de laatste ontwikkelingen en om ervaringen uit te wisselen. De werkgroep Dorpendag 2009 heeft al contact gelegd met verschillende projecten en een globaal programma ontworpen. Maar er is nog ruimte voor andere presentaties en workshops. Gestreefd wordt naar circa twaalf verschillende thema's of projecten. Bij het bepalen van het programma wil de werkgroep zich laten leiden door de vragen en behoeften van de leden. Dus geef aan ons door waarover je graag als dorpsraad nader geïnformeerd wil worden of waarover je graag met andere dorpsraden

Op de Dorpendag Limburg in 2007 konden de deelnemers kiezen uit 12 workshops.

of met vertegenwoordigers van gemeenten of provincie van gedachten wilt wisselen. Heb je ervaring met een activiteit of project en wil je die delen met andere dorpsraden, dan zijn die suggesties en ideeën ook van harte welkom (secretariaat VKKL).

De werkgroep Dorpendag streeft wederom naar een aantrekkelijk programma met voor elk wat wils op zaterdag 13 juni, dus reserveer die dag alvast in de agenda's.

Speerpunten 2009 contactgroep VKKL Statenleden

Tussen de extra statenvergaderingen door die vlak voor het kerstreces plaatsvonden, zag de VKKL toch nog kans om met de contactgroep van statenleden afspraken te maken voor 2009. Tijdens het PlattelandsParlement Limburg op 3 oktober was immers afgesproken om een contactgroep te vormen van Statenleden uit de verschillende fracties en de VKKL. Vanuit de uitkomsten van het PlattelandsParlement 2008 stelde de VKKL vier thema's voor:

1. Instellen van een steunpunt voor gemeenschapsaccommodaties.
2. Ondersteuning van de uitvoering van de DOP's.

3. In de bestuurskrachtmonitor van de provincie een toets opnemen waaruit blijkt of gemeenten voldoende aandacht hebben voor bewonersparticipatie.
4. Starten van een bewoners dialoog over de gevolgen van de bevolkingsontwikkeling.

Omdat voor het steunpunt gemeenschapsaccommodaties en de uitvoering van de DOP's al acties lopen is met de Statenleden afgesproken om in 2009 vooral aandacht te besteden aan de bewonersparticipatie en de bewonersdialoog over de bevolkingskrimp. Deze twee thema's worden op 7 maart met de contactgroep Statenleden besproken. Dan wordt ook nagegaan welke activiteiten kunnen worden ondernomen. Tevens zal op de dorpendag 2009 aan deze thema's aandacht besteed worden.

Colofon:

De Kleine Kernen Krant Limburg is een uitgave van de Vereniging Kleine Kernen Limburg en wordt verspreid onder de leden van de VKKL en abonnees. VKKL, Bommelstraat 2, 5961 HN Horst
e-mail: VKKL@synthese.nl
www.vkkl.nl
Tel. 077-3978503
Fax: 077-3978505

Redactie:

Tiny Reijnders, Henk Vestjens, Alle Postmus en Sjaak Sluifers

Correspondenten:

Gertjan van Elk, Lenie Haarbosch-Toussaint, Ton Tonnaer

Foto's:

Wim Jenniskens, Lenie Haarbosch-Toussaint

Vormgeving, opmaak en druk:
vanlieshout ontwerp+druk, Horst

Abonnementen:

Leden van de VKKL ontvangen de Kleine Kernen Krant Limburg gratis. Een jaarabonnement kost € 20,- en voor instellingen en overige organisaties € 50,-.

De uitgave van de Kleine Kernen Krant is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Limburg.

K₂ Impuls nieuw dorpsgroen in Koningsbosch

Initiatief van de dorpsraad en IKL

Het plantmateriaal wordt ingeladen voor de eerste aanplantactie in november.

De inwoners van Koningsbosch steken zelf ook de handen uit de mouwen.

De inwoners van Koningsbosch hebben in de laatste week van november de handen flink uit de mouwen gestoken. Maar liefst twintig percelen in en rond het dorp werden voorzien van karakteristieke bomen en hagen. De leerlingen van basisschool 't Keuningshōfke hebben samen met de locoburgemeester J. Verheesen en wethouder J. Bocken op 20 november jongstleden de aftrap gegeven voor het project 'Dorp in het groen'. Dit hebben ze gedaan door het aanplanten van twee hoogstamboomgaarden bij de kerk en het kerkhof.

Het zijn de eerste resultaten van de actie 'Dorpen in het Groen' die de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (IKL), de dorpsraad en de gemeente Echt-Susteren aan het uitwerken zijn. Dit voorjaar nodigde de dorpsraad en het IKL de inwoners van Koningsbosch uit tot het herstel en aanleg

van groen om het dorp en de eventuele verdere ontsluiting van het buitengebied met dorpsommetjes.

Particulieren die belangstelling hadden voor de aanleg van boomgaarden, erfbeplantingen, hagen en singels konden zich melden. Het enthousiasme en betrokkenheid van de bewoners was groot, zo blijkt uit de eerste aanplantactie eind november. Maar liefst negentien inwoners en het kerkbestuur gingen in op de uitnodiging om het landschappelijk uiterlijk van het buitengebied en de daarmee samenhangende leefbaarheid van het dorp te verbeteren.

Er zijn de afgelopen weken maar liefst twintig percelen beplant met nieuw groen. Het gaat daarbij om de aanleg van 165 hoogstamfruitbomen en 60 loofbomen. Verder zijn er in totaal 1500 meter aan nieuwe hagen aangeplant. De schoolkinderen van de basisschool werden op de Boomfeestdag van 20 november betrokken bij de aanplant van twee boomgaarden in weilandjes in eigendom van de kerk. Op deze wijze krijgen de kinderen een speciale band met de fruitbomen in deze dorpsboomgaard. De boomgaard zal een publieke bestemming krijgen als struinboomgaard.

Verder heeft een particulier buiten het dorp ingestemd met de aanleg van een tweede struinboomgaard op zijn perceel. Bij de ingangen wordt een bord met informatie over de boomgaard geplaatst.

Ter verfraaiing van het buitengebied gaat de dorpsraad bij een wegsplitsing nog drie lindebomen aanplanten. Op termijn zal deze bomengroep uitgroeien tot een markant oriëntatiepunt in het landschap van Koningsbosch. Wandelaars en andere voorbijgangers die daaraan behoefte hebben kunnen daarnaast plaatsnemen op een rustbank die in de loop van de winter door de dorpsraad geplaatst zal worden. Het project in Koningsbosch duurt nog twee jaar. Inmiddels hebben er zich al weer enkele bewoners aangemeld met plantideeën voor volgend jaar. Daarnaast is de dorpsraad druk bezig met het realiseren van een dorpsommetje, een rolstoeltoegankelijke wandelroute en een skeeler/skike-route.

Kijk voor meer informatie over het project 'Dorp in het groen' in Koningsbosch op www.koningsbosch.es. Meer informatie over projecten van het IKL is te vinden op www.ikl-limburg.nl.

Nieuwe ronde Kern met Pit Win de Wens van je Dorp

Bewoners uit dorpen en wijken die het komende anderhalf jaar samen de eigen woonomgeving willen verbeteren, komen in aanmerking voor een prijs. Deze prijs maakt deel uit van de leefbaarheidswedstrijd 'Kern met Pit', waarvoor de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM) wederom € 200.000,- aan prijzengeld beschikbaar stelt. Het is een wedstrijd zonder verliezers; voor iedere groep die haar project vóór 31 augustus 2010 tot een goed einde brengt, heeft KNHM €1.000,- gereserveerd (maximaal 200 projecten). Daarnaast mag het dorp zich natuurlijk 'Kern met Pit' noemen. Tien groepen verdienen daar nog eens € 1.500,- bovenop, omdat ze opvallen door hun originaliteit, moeilijkheidsgraad of wijze van organisatie.

Tijdens de vorige ronde van 'Kern met Pit' in 2007-2009 hebben maar liefst 20 Limburgse projecten het predicaat 'Kern met Pit' mogen ontvangen. De uitvoering van renovatie- en uitvoeringsproject van gemeenschapshuis De Wis in Castenray, gemeente Venray, werd tenslotte door de jury gekozen als meest aansprekend project.

Belangstelling?

Heeft u belangstelling? Inschrijven voor deze 12e ronde 'Kern met Pit' is mogelijk tot 1 mei 2009. U kunt een inschrijvingsformulier en handleiding downloaden via www.knhm.nl. Het is ook mogelijk een inschrijvingsformulier op te vragen via kmp@knhm.nl.

Ons landschap, onze zorg

Bewoners van een aantal Limburgse dorpen zijn dit jaar in samenwerking met de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL) gestart met het herstel en de aanleg van het groen rond dorpen. De bijdragen van de dorpsbewoners in het kader van dit project Dorpen in het Groen richten zich op de kwaliteit van het buitengebied. Het kan daarbij gaan om de aanleg van beplantingen of het herstel van bosjes, houtwallen en boomgaarden. Maar ook om de adoptie van groen door lokale bewoners, vrijwilligersgroepen, erfgoedorganisaties, scholen of bedrijven. IKL wil graag verder met deze dorpsgerichte aanpak.

Voor dorpsbewoners die een actieve rol willen spelen bij de verbetering van de dorpsomgeving organiseert de stichting IKL in 2009 een praktische cursus landschapsbeheer, waarin ze leren hoe ze werkdagen in de directe leefomgeving kunnen organiseren. Naast het beheer en onderhoud van landschapselementen, kunnen deelnemers ook al zelf oefenen in het verzorgen van de instructies en de begeleiding van werkdagen.

Samen de natuur op weg helpen. Herstelwerk uitvoeren aan het eigen dorpsgroen. Tijdens de werkdagen leren mensen elkaar en het landschap kennen. Buiten werken is gezond en het verfrist neus en geest. Leuk om te doen voor jong en oud. In Limburg werken allerlei groepen in de natuur. In Limburg werken al lang niet meer alleen natuurverenigingen in de natuur. Buurtverenigingen, dorpsraden, serviceclubs, bedrijven en een enkele sportclub zien het landschap als decor voor een leuke activiteit. Scouting en Jong Nederland, basisscholen en voortgezet onderwijs; voor jongeren valt veel te beleven buiten. Voor veel kinderen is het omzagen van een boom een uitdaging op zich. Een dagje buiten spelen onder het motto; we helpen het landschap onderhouden. Een prachtige ruil. De stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL) wil mensen mee laten helpen bij het onderhoud van hun omgeving. Niet omdat anderen het niet doen maar omdat het leuk is! De stichting organiseert al bijna 30 jaar werkdagen. Maar liefst 7.000 deelnemers helpen elk jaar mee en dat zouden ze niet doen als het niet leuk is. De stichting wil mensen leren hoe ook zij het beheer op kunnen pakken en werkdagen kunnen organiseren. In tien lessen

Basisscholen in Limburg onderhouden via adoptieprojecten hun eigen "natuurgebiedje".

Cursisten Landschapsbeheer aan het werk tijdens een van de praktijkdagen.

komt het onderhoud van graslanden, poelen en begroeiingen met bomen en struiken aan de orde. Verder gaan we ook daadwerkelijk met gereedschap aan de slag. Aan het einde van de cursus kunnen de deelnemers hun eigen project voorbereiden en uitvoeren. Waar nodig ondersteunt IKL de cursisten en groepen verder bij de uitvoering van het werk. Beheren van natuur en landschap. Een belevenis op zich.

Informatie en aanmelding, stichting IKL 0475-386444 of e-mail j.kluskens@ikl-limburg.nl, zie ook www.ikl-limburg.nl.

Ledenvergadering VKKL over agenda Kleine Kernen 2020

De afgelopen maanden heeft een werkgroep van de VKKL een toekomstvisie ontwikkeld voor de kleine kernen in Limburg. Deze agenda Kleine Kernen 2020 wil de werkgroep graag bespreken met de VKKL-leden op dinsdag 10 februari om 20.00 uur in Baexheimerhof te Baexem. De uitnodiging en agenda worden binnenkort toegestuurd.

‘Klussen aan eigen dorp’ Albert Verreck kijkt terug op 5 jaar Dorpsraad Rimburg

Vijf jaar zorgde Albert Verreck (78), bijgestaan door vijftientig vrijwilligers, dat de ‘Parel van Landgraaf’ niet verstofte in zijn bronsgroene omhulsel. Onlangs, tijdens de algemene ledenvergadering van de Belangenvereniging Rimburg, de dorpsraad, trad hij af als voorzitter.

Albert vertelt: “Voor een levensvatbaar dorpsorgaan is het belangrijk dat het initiatief uit het dorp komt. In Rimburg waren in 2003 de dreigende sluiting van de basisschool en grootscheepse nieuwbouwplannen aanleiding om in actie te komen. Zes mensen bereidden als initiatiefgroep de oprichting van een belangenvereniging voor. In september was de eerste dorpsvergadering en twee maanden later werd de Belangenvereniging, met als dagelijks bestuur de Dorpsraad, opgericht. Uit vrijwel ieder gezin meldden zich leden aan.

Hard knokken

Het draagvlak binnen Rimburg stond daarmee als een paal boven water, maar het was hard knokken om ook buiten het dorp gehoord te worden. Binnen het toenmalige gemeentebestuur van Landgraaf zat men niet op ons te wachten. We zijn naar de Provincie gestapt. Daar werd ons geadviseerd een integrale gebiedsvisie voor Rimburg te laten opstellen, een soort Dorps Ontwikkelings Plan (DOP). Toen die werd voorgelegd, moest het gemeentebestuur hem wel accepteren! Het heeft even geduurd en het was niet altijd gemakkelijk, maar nu hebben we uitstekende contacten, zowel lokaal als provinciaal. We zijn gekend als een groep die verder kijkt dan de eigen kerktoren en we worden gevraagd voor allerlei stuur- en adviesgroepen.”

Dorpen Zuid-Limburg moeten zich organiseren

Als het aan Albert Verreck ligt, zouden alle kleine dorpen zich moeten organiseren. Zijn advies aan hen: “Het beleid van Parkstad Limburg is gericht op visies voor de

Scheidende dorpsraadvoorzitter Albert Verreck met op de achtergrond het beschermd dorpsgezicht van Rimburg. (Lenie Haarbosch-Toussaint)

afzonderlijke gemeenten. Dorpen die hun eigen identiteit willen bewaren, zouden hun eigen DOP moeten indienen. Je moet niet focussen op één project. Je staat sterk als je de gemeente een integrale aanpak voorlegt. Verder zijn een goede achterban en een stabiel en politiek neutraal bestuur van belang. Zorg voor genoeg vrijwilligers, die zich als werkgroepen over specifieke problemen buigen. En heb geduld. Neem korte termijn doelen op -het scoort leuk als je die bereikt- en wees geduldig waar het de langere termijn doelen betreft. Als iets mislukt, zoek je naar nieuwe oplossingen.

Ieder dorp wil zijn eigen basisschool behouden, maar onderwijsstichtingen beslissen vaak anders. Als je de dorpschool kwijtraakt, kun je door jeugdactiviteiten te faciliteren zorgen dat de jeugd zijn binding met het dorp behoudt. Cohesie is cruciaal. Geef de plaatselijke verenigingen iets om samen de schouders onder zetten. Maak duidelijk dat vergrijzing ook buitendorps speelt. Ik ben voor overkoppelende overlegstructuren. Zusterverenigingen kunnen naar buiten toe één grote club vormen, terwijl deelclubjes de honneurs in het dorp waarnemen. Dat doen wij bijvoorbeeld in het gezamenlijk overleg van Landgraafse bewonersorganisaties. Het gemeentelijk Buurtgericht Werken kan immers alleen goed functioneren als de neuzen van de bewonersorganisaties één kant op staan.”

Albert lacht: “Werken aan je dorp is een mooie klus. Voor mij zit het erop. Ik kan de zaken vol vertrouwen overlaten aan de dorpsraad. Die heeft voldoende kwaliteiten om in de toekomst te blijven functioneren, ook buiten Rimburg.”

Bron: Ned. WeekbladenGroep, editie 14-12-08 ZondagsNieuws Parkstad

Portret van een klein Klankbordgroep timmeren en bouwen toekomst

Pey is met bijna 5.000 inwoners een van de grotere kernen van de gemeente Echt-Susteren. Eigenlijk bestaat het dorp uit verschillende kernen; Pey-dorp, Schilberg, De Slek en een groot buitengebied. In de afgelopen 50 jaar is het dorp flink gegroeid, waardoor het zelfs tegen de kern Echt aangroeide. De nabijheid van Echt betekent een extra stimulans voor de ontwikkeling van het dorp. Niet alleen op het gebied van woningbouw, maar ook op het gebied van voorzieningen.

Supermarkt grote aanwinst

In de jaarvergadering 2008 heeft het bestuur van de Stichting Klankbordgroep (Groot) Pey uitvoerig stilgestaan bij wat er in de laatste 8 jaar in Pey is gebeurd. De klankbordgroep stelde daarbij vast dat er mede door hun inbreng veel is gerealiseerd in het dorp. Maar ook dat er nog veel zaken op de rol staan.

Een grote aanwinst voor het dorp is de supermarkt van Jan Linders met daarbij een complex van 20 appartementen. Momenteel gaat de schop in de grond voor nog een supermarkt (Lidl) plus appartementen en een ondergrondse parkeergarage. Verder zijn er plannen voor de bouw van een nieuw zalencomplex, met twee zalen van elk 240 vierkante meter, die de huidige kleine zaal vervangt. Ook de Williebar zal een complete metamorfose ondergaan.

Plannen voor wonen en zorg

In het woningbouwplan 't Thaal verrijst het ene na het andere huis (in totaal meer dan 200). Binnenkort wordt

eine kern...

De Klankbordgroep Groot Pey bouw aan de

de vergunning aangevraagd voor de bouw van blok B (ondergrondse parkeergarage, publieke ruimte, 40 huur appartementen en 10 penthouses. In de daaropvolgende fase worden 60 zorgwoningen en een dagopvang gerealiseerd. Het geheel moet klaar zijn in 2010. Verder staan er op verschillende plekken nog plannen voor woningbouw in de steigers. Tot slot is in buurtschap De Sleek een nieuw schoolgebouw met multifunctionele ruimte gerealiseerd.

Belangenbehartiging in alle facetten

De Klankbordgroep Groot Pey prijst zich gelukkig om aan al die plannen en uitwerkingen te hebben kunnen meewerken, daar waar dit mogelijk was. Speerpunt van de klankbordgroep is de belangenbehartiging van Groot Pey en haar inwoners in al zijn facetten. Daarbij moet worden opgemerkt dat het algemeen belang van het dorp steeds voorop staat. In een wereld die bol staat van globalisering en schaalvergroting is het belangrijk dat er ook op kleinere schaal samengewerkt wordt tussen verenigingen en inwoners van Groot Pey zonder daarbij afbreuk te doen aan de identiteit. Want deze eigen identiteit van verenigingen en bewonersorganisaties is juist het bindende element. De verenigingen in het dorp zijn daarom nadrukkelijk gevraagd om deel te nemen aan de klankbordgroep of een van haar werkgroepen.

Meer informatie is verkrijgbaar bij de secretaris van Klankbordgroep Groot Pey, Ton Tonnaer, te bereiken via tontonnaer@home.nl.

Oude Ansichtkaart uit
Pey-Echt

LVKK-voorzitter Driek van de Vondervoort overhandigt het onderzoeksrapport aan Bas van der Vlies

Kleine kernen in beweging Landelijke Vereniging Kleine Kernen presenteert onderzoeksresultaten

Op vrijdag 28 november jl. nam de heer Bas van der Vlies, vicevoorzitter van de Kamercommissie Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid, het rapport 'Kleine kernen in beweging' in ontvangst tijdens een bijeenkomst van onderzoeker BMC te Amersfoort.

Het onderzoek had tot doel de aanwezige voorzieningen en de eventuele terugloop daarvan in ruim 500 kleine kernen in het hele land in kaart te brengen. Centrale vraag was hoe de bewoners het voorzieningenniveau ervaren en of zij mogelijkheden zien voorzieningen in hun dorp te behouden of uit te breiden. Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de landelijke Vereniging Kleine Kernen en Rabo Nederland.

Naast de bancaire voorzieningen werd de beschikbaarheid van de volgende voorzieningen onderzocht: basisschool, bibliotheek, peuterspeelzaal, supermarkt, bakker, slager, doe-het-zelf, drogist, apotheek, huisarts, rijdende winkel, horeca.

Terugloop vooral in grotere kernen

In ongeveer de helft van de kleine kernen zijn in 2007 één of meer voorzieningen verdwenen. De terugloop aan voorzieningen is sterker in grotere kernen met meer voorzieningen dan in kleine kernen met slechts enkele of geen voorzieningen. Ook werd geconstateerd dat die afname groter is in kernen met een oudere bevolkingssamenstelling dan in kernen met

een jongere bevolking. Vooral bancaire voorzieningen zijn uit de kleine kernen verdwenen. In bijna 22% van de kernen verdween een bank, in 17 % het postkantoor. Als derde-hoogste scoort de verdwenen supermarkt: 9 %.

Basisschool is belangrijkste voorziening

Voor de overgrote meerderheid van de dorpsbewoners is de spreiding van voorzieningen over het eigen dorp en de directe buurdorpen geen enkel probleem, zolang men mobiel is. Meer zorgen maken dorpsbewoners zich over de voorzieningen die de sociale cohesie bevorderen, zoals het verenigingsleven en de basisschool. De basisschool wordt zelfs genoemd als de belangrijkste voorziening om in stand te houden in de kleine kernen. Bewoners willen samen met gemeente, bedrijven en instellingen voorzieningen overeind houden. Zij benadrukken het belang van samenwerking tussen verschillende disciplines en het combineren van voorzieningen. Het ter beschikking stellen van een 'dorpsbudget' (waarvan de zeggenschap ligt bij de bewonersorganisatie) en/ of een 'buurtbonus' stimuleert bewoners tot creatieve ideeën omtrent voorzieningen.

Kijk voor meer informatie over het onderzoek op de website www.lvkk.nl. Op deze website vindt u ook informatie over andere recente activiteiten van de LVKK.

Lokale cultuur op platteland nog springlevend

SCP-publicatie: 'Overgebleven dorpsleven. Sociaal kapitaal op het hedendaagse platteland'

- Plattelandsbewoners zijn iets meer georiënteerd op de lokale gemeenschap dan stedelingen.
- De relatief sterke samenhang tussen burens draagt bij aan de positieve waardering van plattelandsbewoners voor verschillende aspecten van hun leven.
- De mate waarin plattelandsbewoners willen en kunnen investeren in de sociale vitaliteit van hun omgeving is niet afhankelijk van de lokale oriëntatie van bewoners.
- Ondanks grotere afstanden ervaren plattelandsbewoners niet meer problemen met vervoer dan stedelingen.
- Lokale culturele tradities zijn op het platteland nog springlevend.
- Plattelandsbewoners zijn relatief ethnocentrisch.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie 'Overgebleven dorpsleven. Sociaal kapitaal op het hedendaagse platteland', die op 1 december jl. is verschenen. In het rapport wordt een beeld geschetst van het sociaal kapitaal op het platteland anno 2008. Centraal staat de vraag wat er is overgebleven van de al dan niet vermeende 'hechte dorpsgemeenschap' en welke consequenties dit heeft voor onderwerpen als eenzaamheid, problemen met vervoer, deelname aan het verenigingsleven en ethnocentrisme.

Plattelandsbewoners gericht op de lokale gemeenschap

Plattelandsbewoners ervaren de sociale samenhang in hun buurt als sterker dan stedelingen. In vergelijking met stedelingen geven meer van hen aan dat buurtgenoten elkaar groeten, elkaar in de gaten houden en in actie komen wanneer de gordijnen een paar dagen dicht blijven bij een oudere buurtbewoner of wanneer het vermoeden bestaat van kindermishandeling. Daarbij woont een iets groter deel van de personen die belangrijk zijn voor plattelandsbewoners dichtbij. Dit betekent niet dat de sociale verbanden op het platteland bijzonder hecht zijn. De netwerken van stedelingen zijn juist iets dichter, wat betekent dat hun contacten elkaar ook relatief vaak onderling kennen. Relaties van stedelingen vervullen ook iets vaker meerdere functies voor elkaar.

Leefbaarheid op het platteland is goed

In vergelijking met stedelingen voelen relatief weinig plattelandsbewoners zich eenzaam (9% tegen 15% van de stedelingen) of onveilig op straat (11% tegen

Dit rapport is de vierde publicatie in het onderzoeksprogramma Sociale Staat van het Platteland, dat het SCP op verzoek van het ministerie van LNV uitvoert. Het doel is een monitor te ontwikkelen ter signalering van belangrijke sociale en culturele veranderingen op het platteland. Eerder verscheen een verkennend onderzoek naar de leefsituatie op het platteland (Thuis op het platteland 2006), een kwalitatief onderzoek naar het sociale leven op het platteland (Het beste van twee werelden 2007) en een onderzoek naar het belang van het platteland voor de Nederlandse bevolking (Het platteland van alle Nederlanders 2008), dat gebaseerd is op dezelfde enquête als die in de huidige publicatie gebruikt wordt.

24%). Plattelandsbewoners zijn tevredener met de woonomgeving (91% tegen 81% van de stedelingen). Hoewel wat meer plattelandsbewoners problemen ervaren met het bereiken van speciale winkels (12% tegen 9% van de stedelingen), geven juist minder plattelandsbewoners aan wel eens problemen te ervaren om zelf ergens te komen (17% tegen 22% van de stedelingen). Ondanks de langere afstanden op het platteland ervaren plattelandsbewoners dus niet bijzonder veel problemen met vervoer. De als goed ervaren leefbaarheid is mede te danken aan de sterke sociale samenhang tussen burens alsmede aan het grote aandeel mensen dat samenwoont met een (huwelijks)partner.

Lokale culturele tradities zijn springlevend

Van de plattelandsbewoners geeft 84% aan dat in zijn of haar omgeving een lokaal dialect of streektaal gesproken wordt; van de stedelingen is dit maar 56%. Ook is het platteland rijker aan lokale feesten met een historische betekenis (66% ten opzichte van 54%), eetcultuur (43% ten opzichte van 32%) en het gebruik lokale vlaggen uit te hangen (50% ten opzichte van 36%). Als tradities aanwezig zijn, doen plattelanders hier bovendien duidelijk vaker aan mee dan stedelingen. Deze lokale culturele tradities zijn populairder onder oorspronkelijke bewoners dan onder nieuwe bewoners van het platteland en ze gedijen het best wanneer er een sterke samenhang tussen burens bestaat.

Houding van plattelandsbewoners is redelijk open

Van de plattelandsbewoners vindt 44% nieuwe bewoners belangrijk voor de levendigheid in de dorpen. Tegelijkertijd vindt 24% dat zij de sociale banden binnen de plattelandssamenleving bedreigen. Ook is 52% van mening dat ze altijd nieuwkomers zullen blijven. In vergelijking met stedelingen hebben plattelandsbewoners iets meer vertrouwen in hun invloed op de provinciale politiek. Over hun invloed op het lokale en landelijke niveau verschillen ze niet van mening. Van de plattelanders vindt 48% dat er teveel allochtonen in Nederland zijn, tegenover 38% van de stedelingen. De mate waarin mensen op de lokale gemeenschap gericht zijn is niet van invloed op de houding ten opzichte van nieuwe bewoners, allochtonen of de politiek.

Sociale vitaliteit niet afhankelijk van lokale oriëntatie

Plattelandsbewoners zijn vaker actief kerklid dan stedelingen, maar in hun betrokkenheid als verenigingslid, vrijwilliger of mantelzorger verschillen de plattelandsbewoners niet veel van de stedelingen. Ook deze vormen van sociale vitaliteit zijn niet afhankelijk van de gerichtheid op de lokale gemeenschap.

Meer informatie over dit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau is te vinden op www.scp.nl of via drs. Kees M. Paling, Communicatie en Voorlichting, tel: 070-3407256, e-mail: k.paling@scp.nl.

Tentoonstelling

‘Dit dorp, ik weet nog hoe het was...’

Hoe het Limburgse platteland veranderde

Boven: Het dorpsplein in Lottum in 1938
Midden: 1935 – Vrouwen uit Baarlo doen de was
Onder: Processie in Thorn

In het Limburgs Museum staat al vanaf 1 november de tentoonstelling ‘Dit dorp, ik weet nog hoe het was...’ De tentoonstelling gaat over de vele veranderingen die zich in de voorbije eeuw hebben voltrokken op het platteland van Noord-

en Midden-Limburg. Het dorp heeft in die pakweg honderd jaar een totale metamorfose ondergaan. En de ontwikkelingen gaan verder. Door de Reconstruktiewet verandert er de komende jaren nog meer.

Persoonlijke geschiedenissen

De expositie heeft als basis de verhalen die mensen vertellen over de veranderingen in hun omgeving. De persoonlijke geschiedenissen komen tot leven in decors die karakteristiek zijn voor een dorp zoals een plein, kroeg, kerk, winkel, schuur of kas. In de tentoonstelling zijn veel foto's en films van vroeger te zien en worden bezoekers bovendien uitgenodigd hun eigen verhaal te vertellen. Maar de tentoonstelling is meer dan alleen maar een nostalgische reis naar het verleden. In de zogenaamde kenniskas is aandacht voor huidige en toekomstige ontwikkelingen op het platteland.

Bij de tentoonstelling verschijnt in samenwerking met Media Groep Limburg een publicatie waarin een dvd is opgenomen met onder meer historisch filmmateriaal uit de collectie van het Limburgs Film- en Videoarchief. Voor het onderwijs zijn verschillende museumlessen ontwikkeld waarbij verhalen en herinneringen centraal staan. Voor groepen is er een arrangement bestaande uit een inleiding op het thema en begeleid tentoonstellingsbezoek. Na de jaarwisseling staan diverse klassieke Nederlandse speelfilms over het leven op het platteland geprogrammeerd.

Film ‘Boerinnenleven’

Schitterende, geconserveerde filmbeelden van cineast Alex Roosdorp vormen de basis voor de film ‘Boerinnenleven’. Roosdorp trok in de jaren 1938-1939 door Limburg en legde het dagelijks bestaan van boerengezinnen vast. Leven en werken van agrarische vrouwen in heel Limburg zijn te zien in schitterende zwartwit- en kleurenopnamen. Zo zien we opnames van de Landbouwhuishoudschool in Posterholt, augurkenteelt in Baarlo, vlaaibakken in Slenaken, de Centrale Boerinnendag in Roermond, een afdelingsvergadering in Heythuysen en de sacramentsprocessie in Asselt aan de Maas. Maar ook beelden uit de privésfeer van boerengezinnen in Melick en Baexem, het werk op de boerderij en een bezoek aan het consultatiebureau.

Sluitstuk project Boerenerfgoed

De tentoonstelling ‘Dit dorp, ik weet nog hoe het was...’ is het sluitstuk van Boerenerfgoed, een groot drietalig project in Limburg dat cultuurhistorie, educatie, sociale geschiedenis én reconstructie met elkaar verbindt. Boerenerfgoed maakt de houding van boeren en tuinders tegenover ingrijpende maatschappelijke veranderingen zichtbaar.

De tentoonstelling ‘Dit dorp, ik weet nog hoe het was...’ is nog tot en met 22 maart 2009 te zien in het Limburgs Museum in Venlo.

Meer informatie over de tentoonstelling en bijbehorende publicaties vindt u op www.limburgsmuseum.nl.

VkklL Vereniging Kleine Kernen Limburg

Van de bestuurstaafel VKKL...

Kennisplatformbewoners.nl De website voor dorpsraden

Af en toe organiseert het kennisplatform ook workshops.

De website en de nieuwsbrieven van het Kennisplatform Bewonersinitiatieven krijgen een steeds groter bereik. Zo maakt de Zuid-Hollandse Vereniging voor Kleine Kernen (www.zhvkk.nl) sinds kort ook deel uit van het platform. Het aantal bezoekers loopt steeds verder op en ook het aantal toegevoegde artikelen wordt steeds groter. Dorpsraden weten steeds beter de weg te vinden naar het platform en plaatsen ook zelf hun nieuws, projectvoorbeelden of persberichten op het kennisplatform. Sinds juli wordt er ook maandelijks een provinciale versie van de nieuwsbrief verstuurd

naar ruim 170 abonnees in Limburg. Wilt u ook weten hoe andere dorpsraden te werk gaan? Hoe elders in de provincie of in het land leefbaarheidsvraagstukken worden aangepakt? Kijk dan eens op www.kennisplatformbewoners.nl. Ook u kunt hieraan een bijdrage leveren. Als u zich registreert op de website, kunt u zelf informatie en artikelen toevoegen. U kunt zich tevens aanmelden voor de landelijke én de provinciale nieuwsbrief.

Neem voor meer informatie contact op met het secretariaat van de VKKL.

Agenda

10 februari 2009

Agenda Kleine Kernen 2020
Locatie: Baexheimerhof, Baexem

13 mei 2009

Dorpennetwerk Limburg
Locatie: gemeente Horst aan de Maas

13 juni 2009

3e Dorpendag Limburg
Locatie: nog niet bekend

21 oktober 2009

Algemene Ledenvergadering
Locatie: Baexheimerhof, Baexem

11 november 2009

Dorpennetwerk Limburg
Locatie: nog niet bekend

Kijk voor meer informatie en een uitgebreide agenda op www.vkkl.nl

Vacature bestuur VKKL

Jos Mans uit Tungalroy, die vanaf de oprichting in 2003 deel uitmaakt van het bestuur, heeft vanwege drukke werkzaamheden met zijn bedrijf en andere bestuursfuncties onlangs afscheid genomen van de VKKL. Tijdens de Algemene Ledenvergadering in oktober heeft het bestuur hem bedankt voor zijn jarenlange inzet voor de kleine kernen van Limburg. Het bestuur zoekt daarom een nieuw bestuurslid en heeft daarbij het volgende profiel voor ogen:

- betrokken bij de ontwikkelingen in kleine kernen van Limburg,
- geïnteresseerd in of ervaring met bewonersbetrokkenheid bij leefbaarheidsvraagstukken,

Indien u meer wil weten over deze vacature of zelf interesse heeft, kunt u contact opnemen met het secretariaat van de VKKL.

Nieuwe leden

Op de Algemene Ledenvergadering konden we met trots melden dat we in vijf jaar tijd gegroeid waren van 20 naar bijna 75 leden. Op 1 november was het dan ook daadwerkelijk zover. Met de aanmelding van Dorpsraad Buggenum, één van de jonge dorpsraden in de gemeente Leudal, kon de VKKL het 75ste lid verwelkomen. En daar is het niet bij geble-

ven. Sindsdien hebben de onderstaande bewonersorganisaties zich aangemeld.

In de gemeente Venlo:
Dorpsraad Boekend, Dorpsraad Hout-Ble-
rick, Wijkraad De Noordkern (Tegelen)

In de gemeente Echt-Susteren:
Dorpsraad Susteren

Hiermee staat de teller inmiddels op 79 bewonersorganisaties die zich hebben aangesloten bij de VKKL. In het afgelopen half jaar hebben ook woningstichting Wonen Roer en Maas en de gemeenten Venlo, Beesel en Roerdalen zich geschaard bij de sympathisanten van de VKKL door lid te worden.